

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S Rīgā

Nr. 81

(Prot. Nr. 40, 2.§)

2007. gada 29.jūnijā

Par tirgus dalībnieku apvienošanos
Lieta Nr.544/07/06/5

Par SIA „MAXIMA Latvija” un SIA „MAHRIX” ziņojumu par apvienošanos

Konkurences padome 12.03.2007. saņēma ziņojumu par SIA „MAXIMA Latvija” (turpmāk tekstā – MAXIMA) un SIA „MAHRIX” apvienošanos (turpmāk – Ziņojums), kura notiks MAXIMA pārņemot SIA „MAHRIX” kapitāla daļas.

Iepazīstoties ar sniegto informāciju, Konkurences padome secina, ka ziņojums atbilst Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumu Nr.897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos” (turpmāk – Noteikumi) noteiktajām prasībām un ir uzskatāms par pilnīgu no 12.03.2007.

22.03.2007. Konkurences padome nosūtīja MAXIMA vēstuli Nr.593, kurā informēja, ka par pilnīga ziņojuma iesniegšanas datumu ir uzskatāms 12.03.2007.

SIA „MAXIMA Latvija” 29.11.2000. ir reģistrēta komercreģistrā, reģ. nr.4000350643. Juridiskā adrese: „Abrās”, Ķekavas pagasts, Rīgas rajons, LV – 2111.

SIA „MAHRIX” 26.04.2006. ir reģistrēta komercreģistrā, reģ. nr.40003821463. Juridiskā adrese: Anniņmuižas bulvāris 41-125, Rīga, LV – 1067.

Izvērtējot Ziņojumā ietverto un Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju MAXIMA pieder pie uzņēmumu grupas, kas ir lielākais mazumtirdzniecības tīkla operators Baltijas valstīs. MAXIMA ir viens no Lietuvas uzņēmuma UAB „Vilniaus Prekyba” koncerna uzņēmumiem. MAXIMA pamata darbības veids ir pārtikas un plaša patēriņa preču mazumtirdzniecība „MAXIMA X”, „MAXIMA XX” un „MAXIMA XXX” formāta veikalos (kopējais veikalu skaits šī ziņojuma iesniegšanas brīdī – 111). Bez tam papildus mazumtirdzniecībai MAXIMA Latvijā sniedz arī ar saviem

mazumtirdzniecības veikaliem un izdodamajiem reklāmas izdevumiem saistītus reklāmas un mārketinga pakalpojumus trešajām personām, kā arī iznomā savā īpašumā esošo tirdzniecības centru telpas dažādiem citiem tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem.

2. SIA „MAHRIX” līdz šim saimniecisko darbību nav veikusi.

3. Saskaņā ar Ziņojumam pievienoto MAXIMA 05.03.2007. valdes lēmumu (protokols Nr. 2007/01) MAXIMA valdes loceklis J.Stakens ir nolēmis pēc Konkurences padomes atļaujas saņemšanas veikt apvienošanu ar SIA „MAHRIX”, iegūstot MAXIMA īpašumā 100% SIA „MAHRIX” pamatkapitāla daļas.

4. Saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto tirgus dalībnieku apvienošanās ir viena tirgus dalībnieka pievienošanās citam tirgus dalībniekam.

Pēc iepriekš minētā pirkuma līguma izpildes MAXIMA piederēs visas SIA „MAHRIX” kapitāla daļas. Tātad SIA „MAHRIX” visu kapitāla daļu iegūšana ir uzskatāma par apvienošanu Konkurences likuma 15.panta izpratnē. Līdz ar to MAXIMA un SIA „MAHRIX” ir uzskatāmas par apvienošanās dalībniekiem.

5. Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikts, ka: „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16.pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;
- 2) apvienošanā iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40 procentus.”

Apvienošanās dalībnieku kopējo apgrozījumu nosaka saskaņā ar Noteikumu IV sadaļu „Apgrozījuma aprēķināšana”.

MAXIMA neto apgrozījums 2006.gadā bija LVL 284 029 685 (saskaņā ar vēl neapstiprināta gada pārskata datiem). MAXIMA un tās meitas uzņēmuma SIA „Skandi Krasts” konsolidētais neto apgrozījums 2006.gadā bija LVL 284 038 772.

Pamatojoties uz MAXIMA saistību ar citām kapitālsabiedrībām Latvijā, tās kā viena tirgus dalībnieka kopējais apgrozījums Latvijā, kas aprēķināts saskaņā ar Noteikumu prasībām 2006.gadā bija LVL 293 276 000.

Līdz ar to izpildās Konkurences likuma 15.panta otrās daļas 1.punktā paredzētais kritērijs un MAXIMA pirms apvienošanās bija pienākums iesniegt Ziņojumu par apvienošanu Konkurences padomē.

MAXIMA kapitāla daļas pilnībā pieder SIA „VP Group Latvia”. Savukārt Lietuvā reģistrētā sabiedrība UAB „MAXIMA” īsteno izšķirošu ietekmi ar 100% piederošām kapitāla daļām pār SIA „VP Group Latvia”. Lietuvas sabiedrība UAB „Vilniaus Prekyba” ar 100% piederošām kapitāla daļām realizē izšķirošo ietekmi pār UAB „MAXIMA”. Tādējādi MAXIMA un tās meitas uzņēmums ietilpst vienā grupā (kā viens tirgus dalībnieks) ar UAB „Vilniaus Prekyba” un tās meitas sabiedrībām.

UAB „Vilniaus prekyba” īsteno izšķirošo ietekmi ar tai piederošām 100% kapitāla daļām pār Lietuvas sabiedrībām UAB „MAXIMA”, UAB „AKROPOLIS”, UAB „EVA grupe”, UAB „EUROVAISTINE”.

UAB „Vilniaus Prekyba” un UAB „EUROVAISTINE” atsevišķi nav bijis apgrozījums no preču un pakalpojumu sniegšanas Latvijas teritorijā 2006.gadā. UAB „Vilniaus Prekyba” kapitāla daļu turētāji ir Lietuvas pilsoņi un nevienam no viņiem 2006.gadā nav notikusi saimnieciskā darbība Latvijas teritorijā.

SIA „MAXIMA Latvia” savukārt īsteno izšķirošo ietekmi ar 100% piederošām kapitāla daļām pār SIA „Skandi krasts”.

UAB „AKROPOLIS” īsteno izšķirošo ietekmi ar 100% piederošām kapitāla daļām pār:

- 1) SIA Rīgas Akropole”;
- 2) SIA „NDX Projekti”;
- 3) Lietuvas sabiedrību UAB „Delano”, kurai ir izšķiroša ietekme ar 100% piederošām kapitāla daļām pār SIA „Eiropica”.

UAB „EVA grupe” īsteno izšķirošo ietekmi ar 100% piederošajām kapitāla daļām pār UAB „AIBE Baltic”, kura savukārt īsteno izšķirošu ietekmi ar 95% piederošām kapitāla daļām pār SIA „Latvijas Tirgotāju Kooperācija AIBE”.

6. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu konkrētās preces tirgus, kurš tiek ietekmēts apvienošanās sakarā, ir ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgus lielveikalu vidē. Minētais konkrētais tirgus tiks ietekmēts tāpēc, ka apvienošanās rezultātā tiek iegādāts apbūves gabals lielveikala celtniecībai Ogres pilsētā un līdz ar to nākotnē pēc minētā veikala atvēršanas palielināsies MAXIMA apgrozījums konkrētajā tirgū.

Konkrētā tirgus noteikšana tiek balstīta uz faktu, ka jau SIA „RIMI Latvia” un SIA „Kesko Food” apvienošanās sakarā Konkurences padome bija izdarījusi secinājumu, ka, saskaņā ar Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju kā konkrētais preču tirgus ir nosakāms ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecība lielveikalu vidē, no tā izslēdzot tirgus, kioskus, specializētos veikalus, tradicionālos (mazos) veikalus. Minētais Konkurences padomes secinājums par konkrētā tirgus definīciju saskan ar Eiropas Komisijas (EK) pausto viedokli šajā lietā, taču jānorāda, ka lietā Nr.COMP/M.3464 – Kesko/ICA/JV¹ netika sniegts galīgs tirgus definējums, jo tas šajā lietā nebija nepieciešams. Vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka šādu tirgus definīciju EK ir apsvērusi un pielietojuši vairākās citās EK lietās, secinot, ka ir atsevišķi nodalāma mazumtirdzniecība ikdienas patēriņa precēm, kuras galvenokārt tiek realizētas ar supermārketu, hipermārketu un zemo cenu veikalu ķēžu starpniecību (lieta COMP/M.2161 – Ahold/Superdiplo² un COMP/M.1221-Rewe/Meinl³). Pēc būtības tā ir uzskatāma par tradicionālu EK pieeju lietās, kas saistītas ar ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecību.

Konkurences padome secina, ka lielveikali no mazajiem veikaliem atšķiras ar to, ka lielveikali ir spējīgi piedāvāt plašāku sortimenta izvēli, kā arī tiek dota iespēja patērētājiem iegādāties preces mājaisaimniecības vajadzībām, vienlaikus izmantojot automašīnas novietošanas iespējas, iepirkuma ratiņus un citus papildus pakalpojumus, ko mazie veikali nepiedāvā. Pēdējo gadu laikā arī patērētāju iepirkšanās veidi ir mainījušies, patērētājiem ar vien vairāk izvēloties iepirkties lielveikalos. Vienlaicīgi Konkurences padome secina, ka patērētāji izvēlas lielveikalus arī tā iemesla pēc, ka to iepirkšanās modelis ir komplekss un sastāv no vairākiem komponentiem vai apgādes veidiem. Iepirkšanās lielveikalos var tikt identificēta kā galvenais apgādes veids, savukārt mazie veikali, kur tiek tirgota pārtika – bieži vien pilda iepirkšanās papildinošo lomu.

Ievērojot teikto Konkurences padome secina, ka saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu konkrētās preces tirgus lietā ir ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgus lielveikalu vidē.

¹ Eiropas Komisijas oficiālā mājas lapa, sadaļa – konkurence – 15.11.2004. EK lēmums - http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/decisions/m3464_20041115_20310_en.pdf

² Eiropas Komisijas oficiālā mājas lapa, sadaļa – konkurence -23.10.2000.EK lēmums - http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/decisions/m2161_en.pdf

³ Eiropas Komisijas oficiālā mājas lapa, sadaļa – konkurence - 03.02.1999.EK lēmums - http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/decisions/m1221_19990203_600_en.pdf

Konkurences padome, ņemot vērā Ziņojumā sniegto informāciju, uzskata, ka ģeogrāfiskais tirgus esošajā gadījumā saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu ir nosakāms kā Ogres pilsētas teritorija. Ģeogrāfiskais tirgus ir definējams tādās robežās, lai patērētājiem attiecīgās mazumtirdzniecības vietas ir viegli sasniedzamas. Konkurences padome secina, ka ģeogrāfiskā tirgus robežas nosaka attālums, cik patērētājs var nokļūt 10-30 minūtēs braucot ar automašīnu. Šajā teritorijā piedāvājuma un pieprasījuma tendences, administratīvās un citas barjeras ir līdzīgas, kā arī konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir līdzvērtīgi visiem tirgus dalībniekiem. Konkurences padome secina, ka patērētāju rīcību, iegādājoties ikdienas patēriņa preces, nosaka lielveikala pieejamības ērtums un tuvums.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 4.punktu konkrētais tirgus lietā ir ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgus Ogres pilsētas teritorijā.

Vienlaicīgi Konkurences padome secina, ka konkrētais tirgus ir jāvērtē arī plašākās, t.i., visas valsts robežās, jo MAXIMA ir veikalu ķēde, kas darbojas visā valsts teritorijā. Līdz ar to daudzas MAXIMA darbības notiek centralizēti – mārketinga akcijas, darbības stratēģijas izveide, preču iepirkšana u.c.

Vēl viens konkrētais tirgus, kas var tikt ietekmēts konkrētās apvienošanas sakarā, ir arī daudzu dažādu preču iepirkuma tirgus, kas ir tālāk sadalāms daudzos konkrētajos tirgos. Pamatā minētie tirgi varētu būt ikdienas patēriņa preču tirgi, taču tā kā mazumtirdzniecības veikali tirgū arī citas preces (elektropreces, apģērbus, u.c.), tad arī iepirkuma tirgus ir plašāks.

Ģeogrāfiskais tirgus šajā gadījumā saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu pamatā ir Latvijas teritorija, neizslēdzot iespēju atsevišķu preču gadījumā definēt tirgu arī plašākās robežās.

7. Lietas izpētes gaitā Konkurences padome izvērtēja apvienošanās ietekmi lietā definētajos konkrētajos tirgos.

7.1. Ogres pilsētas teritorijā ir vairākas juridiskas personas, kuras veic darbību konkrētajā tirgū - ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgū Ogres pilsētas teritorijā. Saskaņā ar ziņojumā sniegto informāciju tie ir SIA „ELVI grupa”, SIA „Palink”, SIA „Ogres Jumis”, MAXIMA u.c. Esošā MAXIMA veikala apgrozījums 2006.gadā bija LVL (*) (tirgus daļa pēc apgrozījuma (*)). Savukārt plānotā veikala apgrozījums saskaņā ar MAXIMA sniegto informāciju, kurš tiks uzcelts uz apvienošanās rezultātā iegādātā apbūves gabala, būs LVL(*). (*)

Pašlaik lielākais konkrētā tirgus dalībnieks ir SIA „Ogres Jumis”, kura mazumtirdzniecības apgrozījums 2006.gadā bija LVL (*) (tirgus daļa pēc apgrozījuma (*)). SIA „Ogres Jumis” ir piecas mazumtirdzniecības vietas, taču jāatzīmē, ka divas no tām ir salīdzinoši nelielas. Ogres pilsētā ir viens veikals, kas ietilpst SIA „Elvi Grupa”, bet pieder SIA „Ogres Prestižs”. Minētās tirdzniecības vietas apgrozījums 2006.gadā bija LVL (*) (tirgus daļa pēc apgrozījuma (*)). Vēl Ogres pilsētā komercdarbību veic SIA „Palink”, kuras attiecīgā veikala apgrozījums 2006.gadā bija LVL (*) (tirgus daļa pēc apgrozījuma (*)).

Izvērtējot teikto jāsecina, ka pašlaik MAXIMA ir trešā lielākā šī konkrētā tirgus dalībniece un plāno palielināt savu tirgus daļu, taču konkrētajā apvienošanās gadījumā nenotiks tiešs MAXIMA tirgus daļas pieaugums.

Izvērtējot apvienošanās ietekmi plašākās robežās, t.i., visas Latvijas teritorijā, ir jāņem vērā fakts, ka MAXIMA ir viens no diviem lielākajiem konkrētā tirgus dalībniekiem. Minētais fakts norāda uz MAXIMA ietekmi konkrētajā tirgū.

Izvērtējot minēto apvienošanos Konkurences padome ņēma vērā faktu, ka minētais konkrētais tirgus pašlaik atrodas attīstības stadijā visā valsts teritorijā. Par to liecina lielveikalu apgrozījuma īpatsvara palielināšanās kopējā mazumtirdzniecības apgrozījumā (nespecializētajos veikalos). Ja 2004.gadā tas bija 50,4 %, tad 2006.gada pirmajā pusgadā tas bija jau ap 70%. Pašlaik šis process turpinās.

7.2. Lietas izpētes gaitā Konkurences padome izvērtēja, vai citiem tirgus dalībniekiem ir iespējams ienākt Ogres pilsētā, t.i., tika izvērtēts, kādas barjeras varētu radīt teritorijas

plānošanas noteikumi un piemērotu apbūvējamo platību neesamība attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Tāpēc tika pieprasīta informācija Ogres novada domei. Atbildot uz minēto pieprasījumu 26.03.2007. vēstulē Nr.1-10.1/222 Ogres novada dome sniedza informāciju, ka saskaņā ar spēkā esošo Ogres novada teritorijas plānojumu Ogres pilsētā ir neapbūvēti zemesgabali, kuru atļautā izmantošana ir darījumu iestāžu apbūves teritorija, tātad tie ir izmantojami arī lielveikalu vai tirdzniecības centru būvniecībai. Konkrētā zemesgabala apbūvi nosaka īpašnieka un investora vēlmes. Vispārīgā gadījumā ir iespējams uzbūvēt vismaz piecas šādas būves Ogres pilsētas teritorijā.

Ievērojot minēto Konkurences padome secina, ka citiem konkrētā tirgus dalībniekiem ir iespējams ienākt konkrētajā tirgū, nopērkot zemi vai telpas.

Vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka šī tirgus dalībnieku apvienošanās ietekmēs zemes gabalu pieejamības komercdarbībai nodrošinājumu Ogres pilsētas teritorijā.

Konkurences padome izvērtēja arī ieiešanas barjeras visā kopējā ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgū lielveikalu vidē. Viens no faktoriem, kas raksturo šīs barjeras, ir jaunu tirgus dalībnieku ienākšana pēdējo piecu gadu laikā. Jāsecina, ka šajā laika periodā tirgū nav ienākusi neviena komercsabiedrība, kas varētu tikt uzskatīta par efektīvu MAXIMA konkurentu. Turklāt kompānija Lidl mēģināja ienākt tirgū, bet pēc dažiem darbības gadiem tirgū no šī nodoma atteicās⁴. Būtiskas ieiešanas barjeras rada fakts, ka tirgū darbojas divi lieli tirgus dalībnieki ar attīstītu tirdzniecības tīklu un loģistiku – MAXIMA un SIA „Rimi Latvia”, kuriem praktiski nav efektīvu konkurentu. Turklāt abi lielākie mazumtirgotāji darbojas visos konkrētā tirgus segmentos, jo tiem ir gan hipermarketi, supermarketi, gan veikali, kurus var uzskatīt par zemo cenu veikaliem. Situāciju tirgū zināmā mērā ietekmē arī fakts, ka MAXIMA atrodas vienā uzņēmumu grupā ar SIA „Latvijas Tirgotāju Kooperācija AIBE”.

Tirgū nostiprinājušos preču zīmju (RIMI, Maxima) esamība tirgū darbojas asimetriski attiecībā pret jaunienācējiem tirgū, palielinot to izmaksas ienākšanai tirgū, lai sasniegtu atpazīstamību patērētāju starpā, t.i., jaunienācējiem tirgū, kuru preču zīme nav atpazīstama, ir jāērķinās ar lielām izmaksām, lai varētu konkurēt ar jau atpazīstamas preču zīmes īpašnieku. Turklāt nepieciešami lieli ieguldījumi reklāmā. Pat fakts, ka tirgus ir attīstības stadijā, neveicina jaunu dalībnieku ienākšanu. Vēl viens no faktoriem, kas rada barjeras, ir attiecīgi piemēroto apbūves gabalu un telpu trūkums, jo jau ir sasniegts zināms tirgus piesātinājums un lielākajās pilsētās mazumtirdzniecībai izdevīgākās vietas diezgan lielā apjomā jau ir aizņemtas. Zināmas barjeras rada lielāko mazumtirgotāju lojalitātes programmas.

7.3. Vēl viens konkrētais tirgus, kas varētu tikt ietekmēts konkrētās apvienošanas sakarā, ir arī dažādu preču iepirkuma tirgus, kas ir tālāk sadalāms daudzos konkrētajos tirgos. Pamatā minētie tirgi varētu būt ikdienas patēriņa preču tirgi, taču, tā kā mazumtirdzniecības veikali tirgo arī citas preces (elektropreces, apģērbus, u.c.), tad arī iepirkuma tirgus ir plašāks.

Tā kā konkrētajā apvienošanās gadījumā apvienošanās rezultātā MAXIMA iegūs apbūves gabalu veikala celtniecībai, tad ietekme uz konkurenci minētajos tirgos ir sagaidāma tikai ilgākā laika periodā. Turklāt tā būs neliela. Tomēr Konkurences padome norāda, ka MAXIMA ir liela ietekme daudzos no minētajiem konkrētajiem tirgiem, par ko liecina Konkurences padomes rīcībā esošā informācija. Šī vara izpaužas līguma ar piegādātājiem slēgšanas procesā, kur MAXIMA gandrīz vienmēr ir izšķirošā loma, nosakot darījuma noteikumus. Konkurences padome uzskata, ka ļoti svarīgi ir saglabāt konkurenci minētajos konkrētajos tirgos, lai ļautu ražotājiem un citiem mazākajiem mazumtirgotājiem attīstīties, tāpēc nav pieļaujams MAXIMA tirgus varas pieaugums lietā definētajos konkrētajos tirgos.

Izvērtējot minēto Konkurences padome secina, ka SIA „MAXIMA Latvija” un SIA „MAHRIX” apvienošanās atļaušana ir iespējama tāpēc, ka konkrētajā apvienošanās darījuma

⁴ BNS ar atsauci uz avīzi „Lietuvos rytas” (07.11.2006.)

rezultātā tiek iegūts apbūves gabals veikala būvniecībai un uz darījuma brīdi nenotiks koncentrācija. Iespējamais minētās komercsabiedrības tirgus daļas palielinājums notiks uz SIA „MAXIMA Latvija” attīstības rēķina.

Līdz ar to Konkurences padome secina, ka apvienošanās rezultātā tirgū neradīsies un nostiprināsies dominējošais stāvoklis un netiks būtiski samazināta konkurence nevienā no lietā definētajiem konkrētajiem tirgiem.

Ņemot vērā minēto un Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otrās daļas 1.punktu un 16.panta pirmo un ceturto daļu, Konkurences padome

nolēma:

atļaut SIA „MAXIMA Latvija” un SIA „MAHRIX” apvienošanos, kas paredzēta SIA „MAXIMA Latvija” iegūstot SIA „MAHRIX” 100% kapitāla daļas.

Konkurences padomes lēmumu saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētājas v.i.

D.Rungēvica

(*) – ierobežotas pieejamības informācija.